

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quòd Humilitas non deijcit animum sed mirificè roborat ad aggreienda
difficilia. Cap. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Augu. 14. de Ciuitate. 13.

Psal. 72. 18.

Ephes. 6. 6.

Cantic. 7. 1.

Cantic. 5. 11.

perdunt, sed pro alia sublimitate sine vlla comparatione maiori commutant. Esse autem summam altitudinem ac sublimitatem, subici Deo, Augustinus docet his verbis: Bonum est enim sursum habere cor: non tamen ad se ipsum, quod est superbia, sed ad Dominum, quod est obedientia, quae nisi humilium non potest esse. Est igitur aliquid humilitatis miro modo, quod sursum faciat cor, & est aliquid elationis quod deorsum faciat cor. Hoc quidem quasi contrarium videtur, vt elatio sit deorsum, & humilitas sursum. Sed pia humilitas facit subditum superiori, nihil est autem superius Deo, & ideo exaltat humilitas, quae facit subditum Deo. Elatio autem, quae in vitio est, eo ipso, quo respicit subiectionem, & cadit ab illo, quo non est quicquam superius, & ex hoc erit inferius, & fit quod scriptum est: Deiecisti eos, dum extollerentur. Non enim ait, cum elati fuissent, vt prius extollerentur, & postea deiicerentur; sed, cum extollerentur, tunc deieci sunt. Ipsum quippe extolli, iam deiici est. Quia ergo humiles plane ac perfecte Deo subiecti sunt, ideo magni & sublimes sunt. Si enim sublimitas est, in regno terreno regi immediate subiecti, & nullum alium superiorem nisi regem agnoscere, quam maior sublimitas erit, nec regibus huius saeculi subiecti, sed solum Deum regem omnium regum superiorem habere? Hanc sublimitatem, & altitudinem consecuti sunt humiles: non quia non subsint praetatis, & superioribus suis, aut quia non praecipis, & legibus teneantur, quis hoc nisi infans dicat; sed quia in praetatis, & regibus Dei imaginem contemplantur, & in illis Deo obediunt, & illi se subiciunt. Legunt illi in Paulo: Obedite non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes, sed vt serui Christi, facientes voluntatem Dei ex animo, cum bona voluntate seruientes sicut Domino, & non hominibus. Legunt & complent, & in hominibus Deo seruiunt; quod si homines aliquid contra Deum praecipiant, quia vident Deum non inbere, sua sublimitate vtuntur, & hominibus peccatum praecipientibus seruire contemnunt.

Apre igitur sponsa, cum de humilitate laudatur, filia principis vocata est, quasi nobilissima, & nulli alij nisi regi subiecta. Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis, filia principis! O filia principis, o anima vere humilis, o filia regis Christi, o cunctis praetata, & soli Deo tuo amatori subiecta, quam pulchra es in gressibus tuis, quam speciosa in incessu tuo, quam formosa in pedibus, quos calceamenta pretiosa, gemmis distincta & ornata circumsunt. Pedes tui affectus sunt humilitatis, quia sicut pedes terram tangunt, sic & affectus isti sub omnium pedes te demittunt. Incessus tuus exterior, humiliatio tua est, quia in perfectione, & mentis puritatem tui ipsius deiectione progredieris. Calceamenta tua, Dei Angelorumque protectio, qua fit, vt te deiicendo, in pusillanimitatem non transeas: qua fit, vt aggrediendo magna, in superbiam non desideas. Sed gressus tui pulchri sunt, quia dum ex corde te humilias, sponsum pulcherrimum imitaris, & ei, qui incomparabilis pulchritudo est, similis efficeris. Tu illum laudans, a capite laudationem ordinis. Nam verbum tuum est, o sponsa: Caput eius aurum optimum, &c.] & ad bases aureas, nempe ad pedes eius descendis, vt eius charitatem praedices, qua magnitudinem diuinitatis suae, propter nos ad carnis humilitatem depressit. Ille vero tuam laudem attexens non a capite, sed a pedibus inchoat. Vox enim illius est: Quam pulchri sunt gressus tui, vt viam ad magnitudinem demonstraret, &

A hanc aliam non esse, nisi humilitatem, omnibus audientibus aperiret. Cupis, o filia principis, vt dicatur tibi: Caput tuum vt Carmelus, & comae capitis tui sicut purpura regis vincta canalibus. Vis, inquam, vt caput tuum sicut Christus, & nulli alteri tanquam vere princeps, & regina nisi Christo subdaris? Enitere igitur, vt pedes tui pulchri sint, & vt incessus tuus decore humilitatis effulgeat. Caput Ecclesiae, o anima Ecclesiae filia, hoc loco Christum significat. Vnde Gregorius ait: Caput Ecclesiae Christus, qui bene vt Carmelus dicitur, quia ipse per passionem, quam sustinuit, ad gloriae Patris est exaltatus. De quo scriptum est: Et erit in nouissimis diebus praeparatus mons domus Domini in vertice montium: in Carmelo quippe Elias orans obtinuit pluiam, & nos in Carmelo orantes, pluiam impetramus, quando in Christum credentes, Christum desideramus, & a Patre irrogationem gratiae suscipimus, quam rogamus. Si itaque humilis fueris, Christum vniue cuius caput habebis, quoniam sicut diabolus, vt inquit Iob, est princeps super omnes filios superbiae, ita Christus humilibus ac simplicibus principatur. Cupis etiam vt comae capitis tui, quae non solum capiti, sed & toti corpori ornamento sunt, similes sint purpurae regis vinctae canalibus, vt inquam Sancti, qui a Christo, tanquam a capite, pendent, sua protectione, & intercessionem te ad modum purpurae indumenti regalis cingant, & ornent? Sint ergo pulchri gressus humilitatis tuae, quia humilitas, quae Christo te subicit, Sanctorum etiam amorem & intercessionem promeretur. Sunt illi instar purpurae quam cuiusdam conchilij puniceus color infundit, quam, si vincta sit, & ligata tincturae canalibus, ipsa tinctura pretiosior & splendidior reddit. Nam & Christi imitatione tinguntur, & quasi eius sanguine rubricantur: quodque diutius illi adherent, eo sunt adepta virtute pulchriores. Si ergo illi te ornant, & cingunt, non poteris non Christum induere, & filia Principis, id est, magna & nobilis apparere. Atque ita intelliges, humilitatem magnorum esse virtutem, quae cor hominis magnum facit, quae in oculis Domini, & in conspectu hominum animam magnam reddit, & iam eam venisse ad perfectionem ostendit.

Canti. 7. 5.

Greg. 11.

Iob.

Quod Humilitas non deiicit animum, sed mirifice roborat, ad aggredienda difficilia.

CAPVT XI.

SI Magnorum est, difficilia aggredi, & magna ac mirabilia praestare, non erit alicui mirum, si dicamus humiles (quos magnos esse conuicimus) rerum esse magnarum, ac mirabilium patratore, ipsaque humilitate, ad ea facienda roborari. Quae veritas multis rationibus, aut longo verborum circuitu non indiget, sed sola oculorum apertione manifeste conspicitur. Aperi oculos tu, qui haec legis, aspice Ecclesiam magnalia, huiusque sponsae Christi mirabilia, & aperte videbis, vniuersa haec non a superbis, sed ab humilibus fuisse patrata, & ad felicem finem adducta. Redemptio humani generis, & eius a captiuitate daemonis liberatio, opus ob suam extimiam magnitudinem vocatum (sicut vere est) opus Dei. Nam in Abacuc legimus: Domine opus tuum, in medio annorum viuifica illud. Et in Isai: Vt faciat opus

Abacuc 3. 2. Isa 48. 21.

suum.]

2. Reg. 13
8.

1. Cor. 1.
27.

Pf. 78. 9

Pf. 114. 6.

suum, id est, redemptionem nostram, alienum opus eius, quo aliena à diuina maiestate suscepit, pro illo primo opere faciendo supportauit. Sed hoc opus est Christi humilis, & capitis cunctorum humilium, qui licet præ humilitate esset quali tenerrimus ligni vermiculus, tamen potentia pallio humilitatis tecta interfecit, non quidem octingentos, sed omnes hostes nostros impetu vno, & totum infernum tremefecit. Destructio idololatriæ, demonis cultus sublatio, & totius mundi conuersio, opus magnum & eximium est. Sed hoc opus ab Apostolis humilibus, & despectis perfectum est. Nam quæ stulta sunt mundi, elegit Deus, vt confundat fortia, & ea, quæ non sunt, vt ea, quæ sunt, destrueret, vt non gloriatur omnis caro in conspectu eius.] Opus etiam fuit admirabile, fidei nostræ comprobatio, & aduersus omnes principes huius sæculi, qui eam persequerentur, veritatis ostensio. Hoc opus Martyres humiles & mansueti perfecterunt, & viri que sexus homines, & in illis virgines tenerrimæ, & annis ac spiritu paruulæ consumarunt. Quorum Martyrum tum victoriam, tum præmia sanctus David decantans, ait: Adiua nos Deus, salutaris noster. Ne forte dicant in gentibus: Vbi est Deus eorum.] tæque erga nos obliuionis, & crudelitatis insimulant. Immo innotescat in nationibus coram oculis nostris, nobisque aspicientibus, vltio sanguinis feruorum tuorum, qui effusus est; introeatque in conspectu tuo gemitus cõpeditorum; eorum nimirum, qui pro te in carceres, ac vincula coniecti, tuum præsidium implorant. Ita fiet, Domine, nam iuxta magnitudinem potestatis tuæ nos filios mortificatorum, id est, Apostolorum, in consimilem mortem destinatos, in tuum peculium vendicabis, & vicinis nostris communionem naturæ, sed animo hostibus reddes septuplû, quod meruerunt, & in pœnam opprobrij in te iactati, quod scilicet nos deserueras, æternam damnationem retribuēs. Nos autem, populus tuus, & oues humiles pascuæ tuæ, nostræ mortis commemoratione consistebimur tibi, atque laudabimur per sequentia sæcula, & ex vna generatione in aliam annuñciabimus laudem tuam. Hoc est opus Martyrum. Sed quid vnũuersa Ecclesiæ magnalia numeramus? Perfectio Pontifices humiles eam gubernarunt, superbi contristarunt; Doctores humiles verbo, & editis voluminibus docuerunt; literati verò superbi erroribus illam decipere tentauerunt, & zizaniam in medio tritici seminare curarunt. Nihilque est magnum aut eximium, quod Deus non humilibus instrumentis effecerit: nihilque pestilens & exitiosum, quod non diabolus hominibus superbis præstare tentauerit.

Hæc autem potestas humilium ad opera mirabilia præstanda non leuibus nititur fundamentis, sed altis, ac profundis est fixa radicibus. Quid enim non poterunt, quid non feliciter ad finem illi perducent, quos Dominus protegit, & sollicitissima quadã prouidentia ab omni malo defendit: Humiles verò sunt diuina semper miseratione protecti. Custodiens paruulos Dominus, ait sanctus David, humiliatus sum, & liberavit me.] Noui, ô Domine, quia tu es paruulorum, ac humilium custos: eos à malis imminetibus eripis, eos in bonis adiuuas, & à pudore, & ignominia eorum, qui incipiunt, & non perficiunt, liberas. Ideo humilitatem, cordisque simplicitatem sectatus sum, vt te in cunctis periculis liberatorem, & in bonis actibus adiutorem experiar. Humilitatem verò esse, quæ hanc Domini protectionem promereatur, siue quæ nos ac nostra vndiquaque custodiat, scire adumbratum est in Deuteronomio, vbi hæc de ædificatione nouæ domus inueniuntur scripta

A Cùm ædificaueris domum nouam, facies murum tecti per circuitum, ne effundatur sanguis in domo tua, & sis reus labente alio, & in præceptis ruente. In quem locum ita philosophatur Beatus Dorothæus; dum virtutum adeptio ædificationi domus comparauit. Post tectum quoque circum coronam opus est. Est enim in lege præceptum: Si ædificaueritis vobis domum, circum coronam illi apponite, ne cadant paruuli vestri ab alto. Corona hæc, humilitas est; ea enim (vt dixi) coronat, & seruat virtutes omnes; & omnis virtutis perfectio eget humilitate. Sanctorum namque omnium perfectus, accessus est ad humilitatem. Et (vt saepe dixi) quo quisque magis Deo adhæserit, eo se magis peccatorem agnoscat, & intelliget. Qui sunt autem paruuli, de quibus lex ait: Ne cadant paruuli à domo? Paruuli, cogitationes sunt in anima nostra conceptæ, quæ sunt per humilitatem custodiendæ, ne ab ipsa domo corruant, & hanc dicimus perfectionem esse virtutum omnium.] Hæc ille. Est itaque humilitas, quæ cogitationes nostras, id est, ea, quæ cogitauimus, & facere decreuimus, defendit, atque custodit. Nam si absque humilitate aliquid statuamus, & quasi nobis ipsis fidentes facere præsumamus, aut nunquam incipimus (auxilio Dei nos deferente, vt concipiamus sanam mentem) aut post paulum per incõstantiam deserimus, vel si aliquando perseueramus, dirutum post paulum ac dissipatum videmus. Apertèque cognoscimus humilitatem esse murum, siue coronam, domum vitæ nostræ cingentem, quæ prohibet ne opera nostra cadant, & ne nostri conatus euanescant. Dicebat Idumæa sibi ipsi confidens: Destructi sumus, sed reuerentes ædificabimus, quæ destructa sunt.] At dixit Dominus, superbos irides: Isti ædificabunt, & ego destruaam, & vocabuntur termini impietatis, & populus, cui iratus est Dominus vsque in æternum.] Ista est superbiorum pœna, quorum Deus opera destruit, & conatus euertit, cùm tamen opera humilium promoueat, & ad perfectionem adducat. Nam cùm ipse sit, qui incipit in illis opus bonum, ipse perficit vsque in diem Christi Iesu, vsque in illum scilicet diem, quo suorum operum mercedem accipient.

Non solum ergo humiles à Domino proteguntur, & ab ignominia instabilium, qui incipiunt, & non perficiunt, eripiuntur, sed etiam mirabiliter adiuuantur, vt cœpta perficiant. E contra verò superbi mille obstaculis se sentiunt obstringi, ne quæ aggrediuntur, ad finem vsque perducant. Vtrumque expressit manifestè Salomon in Prouerbiis dicens: Ipse, scilicet Dominus, deludet illufores, & mansuetis dabit gratiam.] Quem locum adducens Iacobus Apostolus, citansque secundum versionem septuaginta virorum, sic ait: Propter quod dicit, nimirum scriptura, Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.] Vnde iidem sunt superbi, qui & illufores, iidemque humiles, qui & mansueti. Illis itaque resistit Deus, illos deludit, his autem suam gratiam cõcedit. Quare superbi illufores? Quare? Quia ex animi superbia bene mouentes rident, & veluti insipientes, & inania consulentes, contemnunt. Quia sibi quod alienum est, arrogat, nempe Dei, & ex bene gestis gloriam apud homines captant. Et quare humiles mansueti? Quare? Quia verba Dei cum tremore suscipiunt, & quia longanimitè, & patienter eius adiutorium expectant. Illos deludit Deus, quia eorum curas, & sollicitudines ad aliquid peragendum inanes esse manifestat, & risui, ac fannis inspicientium exponit. Illis resistit, & ipsos impedimentis circumdat, & viam illorum sepit spinis, ne aliquid vtile ac memoria dignum faciant, & ne eorum opera

Deut. 22.
8.

Doroth.
doct. 14.

Mal. 1. 4.

Prouer. 3.
34.

Iacobi 4.
5.

tempore

De Praconio Humilitatis
Tom. 1.

tempore diuturno subsistant, sed ut fumus evanescent. O quam copiose sanctus David hanc Domini gloriam, ac superbiorum imbecillitatem decantat.

Psal. 72.
13. Veruntamen propter dolos posuisti eis,] ut decipiantur, dedisti eis temporalia bona,] deiecisti eos a desiderio suo, dum alleuarentur,] dum conarentur se erigere, & egregius facinoribus se magnos, ac potentes declarare.

Quomodo facti sunt, in desolationem subito descenderunt, perierunt propter iniquitatem suam. Velut somnium surgentium, Domine, in civitate tua] in Ecclesia tua [imaginem ipsorum,] id est, gesta, quibus memoriam, & nomen apud homines quarunt,] ad nihilum redigunt.] At mansuetus, & humilibus Deus dat gratiam, Quam gratiam? Gratiam ad concipiendum, gratiam ad patiendum, gratiam ad educandum, gratiam ad collocandum in statu filios, quos in lucem ediderant. Accipiunt humiles gratiam ad concipienda bona opera, & a Deo quasi generante docentur, quomodo ea debeant efficere. Dicitque eorum quilibet: Deus, docuisti me a iuventute mea, & usque nunc pronuncio mirabilia tua.] Habent gratiam ad pariendum, & ad incipiendum exterius, quod mente conceperunt. Nam & ego, inquit, confitebor tibi in vasis psalmi,] quod mente concepi, adhibitis musicis instrumentis voce pronam: immo & operibus meis, quae apud te non minus suaviter quam musica instrumenta sonant, tuam laudem, quae melius operibus, quam verbis exhibetur, edicam. Data est illis gratia ad edicandum, id est, ad progrediendum in bono opere.

Psal. 70.
17. Os meum, inquit, idem humilis, annuntiabit iustitiam tuam:] ac in servandis promissis fidelitatem, qua iuvas sperantes in te, & quia semper eam expetior, non aliquo vitae meae momento, quae instat vnius diei est, annuncio magnalia tua, sed tota die salutare tuum. Data est tandem illis gratia ad perficiendum; quare & idem ipse humilis certus quod accipiet, deprecatur: Et usque in senectam, & senium, Deus, ne derelinquas me: donec annuntiem brachium tuum generationi omni, quae ventura est:] quousque, inquam, quod capere peragam, & tuam gloriam notam hominibus faciam. Iuvantur itaque humiles potenti auxilio Dei, ut quod aggressi fuerint, mirabiliter finiant.

Psal. 70.
12. Quousque, inquam, quod capere peragam, & tuam gloriam notam hominibus faciam. Iuvantur itaque humiles potenti auxilio Dei, ut quod aggressi fuerint, mirabiliter finiant.

Psal. 70.
15. Hinc oritur humilium robor, & mirabilis audacia ad aggredienda ardua & difficilia, quia Deum sibi adiutorem sentiunt, & sua omnia oculis benignis aspicere, & providentia speciali gubernare cognoscunt. Mens namque baculo arundineo nixa, quantumvis se ipsam roborat, casum timet, & pusillanimitas facta, ac difficultatibus pressa, ab eo, quod cœperat, retrocedit. At mens forti protectione munita, & baculo, qui frangi non possit, sustentata, nihil metuit, & magnanimitas effecta, quantumvis difficultates & obstacula insurgant, in cœpto, donec finem videat, persistit. Superbi autem sibi metipsis nituntur, qui licet se potentes cogitent, cor tamen, quod fidele est, imbecillitatem maximam sub velamine superbiae latere perentit; ideo oborta qualibet difficultate, cadunt, & timore perterriti, a cœpto discedunt. E contra humiles non in se ipsis, sed in Deo solo confidunt, ipsum omnipotentem esse sciunt, ipsum amabilem protectorem experiuntur, quare alacriter & fidenter in eo, quod aggressi sunt perseverant, & difficultates, ac impedimenta emergentia conculcant. Quid timeret sanctus Ezechiel, cum audiebat dicentem Dominum: Ecce dedi faciem tuam valentioram faciebus eorum, & frontem tuam duriorem frontibus eorum. Ut adaman-tem, & ut silicem dedi faciem tuam, ne timeas eos.]

Psal. 70.
17. 18. Hinc oritur humilium robor, & mirabilis audacia ad aggredienda ardua & difficilia, quia Deum sibi adiutorem sentiunt, & sua omnia oculis benignis aspicere, & providentia speciali gubernare cognoscunt. Mens namque baculo arundineo nixa, quantumvis se ipsam roborat, casum timet, & pusillanimitas facta, ac difficultatibus pressa, ab eo, quod cœperat, retrocedit. At mens forti protectione munita, & baculo, qui frangi non possit, sustentata, nihil metuit, & magnanimitas effecta, quantumvis difficultates & obstacula insurgant, in cœpto, donec finem videat, persistit. Superbi autem sibi metipsis nituntur, qui licet se potentes cogitent, cor tamen, quod fidele est, imbecillitatem maximam sub velamine superbiae latere perentit; ideo oborta qualibet difficultate, cadunt, & timore perterriti, a cœpto discedunt. E contra humiles non in se ipsis, sed in Deo solo confidunt, ipsum omnipotentem esse sciunt, ipsum amabilem protectorem experiuntur, quare alacriter & fidenter in eo, quod aggressi sunt perseverant, & difficultates, ac impedimenta emergentia conculcant. Quid timeret sanctus Ezechiel, cum audiebat dicentem Dominum: Ecce dedi faciem tuam valentioram faciebus eorum, & frontem tuam duriorem frontibus eorum. Ut adaman-tem, & ut silicem dedi faciem tuam, ne timeas eos.]

Ezech.
3. 8. Hinc oritur humilium robor, & mirabilis audacia ad aggredienda ardua & difficilia, quia Deum sibi adiutorem sentiunt, & sua omnia oculis benignis aspicere, & providentia speciali gubernare cognoscunt. Mens namque baculo arundineo nixa, quantumvis se ipsam roborat, casum timet, & pusillanimitas facta, ac difficultatibus pressa, ab eo, quod cœperat, retrocedit. At mens forti protectione munita, & baculo, qui frangi non possit, sustentata, nihil metuit, & magnanimitas effecta, quantumvis difficultates & obstacula insurgant, in cœpto, donec finem videat, persistit. Superbi autem sibi metipsis nituntur, qui licet se potentes cogitent, cor tamen, quod fidele est, imbecillitatem maximam sub velamine superbiae latere perentit; ideo oborta qualibet difficultate, cadunt, & timore perterriti, a cœpto discedunt. E contra humiles non in se ipsis, sed in Deo solo confidunt, ipsum omnipotentem esse sciunt, ipsum amabilem protectorem experiuntur, quare alacriter & fidenter in eo, quod aggressi sunt perseverant, & difficultates, ac impedimenta emergentia conculcant. Quid timeret sanctus Ezechiel, cum audiebat dicentem Dominum: Ecce dedi faciem tuam valentioram faciebus eorum, & frontem tuam duriorem frontibus eorum. Ut adaman-tem, & ut silicem dedi faciem tuam, ne timeas eos.]

A Sed hæc verba, & similia a Domino immissa audit sæpe humilis in corde suo. Tu imbecillus es, sed ego te fortem faciam: tu ignarus, sed ego te in doctorem aliorum proponam, tua insipientia, & infirmitate sapientes huius mundi confundam, & potentes vincam. Quid hæc promissione roboratus non facies? Quam difficultatem non superabit? Pauper quasi naturaliter parcus est, & obolum, quem forte solum possidet, non vellet infumere: sed si sibi ad dispensandum ampla regis patrimonia committantur, quam liberaliter argentum effunder, quam profuse aurum in pauperes erogabit? Homo inualidus atque infirmus, nec cum puero irato decurrere audebit, at a robustissimis militibus adiutus, atque circumdatus, audacter cum gigante pugnabit. Claudus suis pedibus, nec quartam leuæ partem ambulare poterit, sed velocissimè equo insidens, aut curtu vectus magna etiam terrarum spatia peragrare valebit. Sic prorsus humilis pauper est, & sua paupertas est satis sibi nota: infirmus est, qui nec culicem vincet; claudus, & mille satenis impeditus, ne opus alicuius momenti, aut difficultatis possit attingere. At non suas, sed Dei opes, diuitiasque dispensat, & abundantissima eius auxilia sibi prerogata distribuit: non suis, sed Dei viibus pugnatur: non carnis pedibus ambulat, sed Angelorum humeris sustinetur, quid mirum, si magna audeat; si in arduis, & difficilibus nunquam desistat. Immo mirum esset, si pusillanimitate ligaretur, & non ad magna se extenderet, qui manifestè nouit sibi nihil esse ad magna patranda; non quia talentum ad magnum opus ex se habeat, sed quod beneficio Dei humilium adiutoris quasi mutuo sibi datum intelligat. Qui sapissimè expertus est, humiles, quorum est similis, mirabilia pro Dei honore fecisse, & nullam non difficultatem superasse. Qui apertè scit ad incredibilem Dei gloriam pertinere, si humilis quisque magna opereatur, quoniam cum vires alienas esse, & tibi a Deo datas agnoscat, a se gesta non sibi tribuit, sed Deo in ipso, & per ipsum operanti non minus humiliter, quam veraciter ascribit. Reges quidem huius sæculi strenuos, & fortes, ac bono ingenio, & acri iudicio famulos quarunt, quibus sua negotia committant, quoniam illis robor, & vires ad negotia peragenda dare non possunt. At Dominus, qui vitium, & omnis creatæ potestatis est auctor,] non in fortitudine equi voluntatem habebit, nec in tibiis viri beneplacitum erit ei. Sed beneplacitum est Domino super timentes eum; & in eis, qui sperant super misericordia eius.] Est ac si dicat: Non fortes eligit Deus, & armis instructos, ut hostes suos deiciat, & perimat, sed humiles, & sibi ipsis non fidentes vocat, ut quisque opus magnum videns, non brachium hominis, sed Dei potentiam ibi operatam esse animaduertat.

B Mirabilis est profecto hæc potentia humilitatis ad difficilia aggredienda, & magna patranda; quia virtus illi, quae primo aspectu videbatur a magnis, & arduis retrahere, ad res arduas & difficiles aggrediendas inuitat. David ex noetia ignorantiae suae sanctam quandam audaciam ad cognitionem diuinorum mysteriorum assumpsit. Quoniam non cognoui literaturam, inquit, introibo in potentias Domini: Domine memorabor iustitiae tuae solius.] Quid dicis sancte Rex? Quid effaris sapiens Propheta? An quia ignarus es, & disciplinis scholarum vacuus, ideo arcana caelestia cognosces? Immo & ob id non cognosces. Nam & nos multis annis, & indefesso studio in disciplinas

C Mirabilis est profecto hæc potentia humilitatis ad difficilia aggredienda, & magna patranda; quia virtus illi, quae primo aspectu videbatur a magnis, & arduis retrahere, ad res arduas & difficiles aggrediendas inuitat. David ex noetia ignorantiae suae sanctam quandam audaciam ad cognitionem diuinorum mysteriorum assumpsit. Quoniam non cognoui literaturam, inquit, introibo in potentias Domini: Domine memorabor iustitiae tuae solius.] Quid dicis sancte Rex? Quid effaris sapiens Propheta? An quia ignarus es, & disciplinis scholarum vacuus, ideo arcana caelestia cognosces? Immo & ob id non cognosces. Nam & nos multis annis, & indefesso studio in disciplinas

D Mirabilis est profecto hæc potentia humilitatis ad difficilia aggredienda, & magna patranda; quia virtus illi, quae primo aspectu videbatur a magnis, & arduis retrahere, ad res arduas & difficiles aggrediendas inuitat. David ex noetia ignorantiae suae sanctam quandam audaciam ad cognitionem diuinorum mysteriorum assumpsit. Quoniam non cognoui literaturam, inquit, introibo in potentias Domini: Domine memorabor iustitiae tuae solius.] Quid dicis sancte Rex? Quid effaris sapiens Propheta? An quia ignarus es, & disciplinis scholarum vacuus, ideo arcana caelestia cognosces? Immo & ob id non cognosces. Nam & nos multis annis, & indefesso studio in disciplinas

E Mirabilis est profecto hæc potentia humilitatis ad difficilia aggredienda, & magna patranda; quia virtus illi, quae primo aspectu videbatur a magnis, & arduis retrahere, ad res arduas & difficiles aggrediendas inuitat. David ex noetia ignorantiae suae sanctam quandam audaciam ad cognitionem diuinorum mysteriorum assumpsit. Quoniam non cognoui literaturam, inquit, introibo in potentias Domini: Domine memorabor iustitiae tuae solius.] Quid dicis sancte Rex? Quid effaris sapiens Propheta? An quia ignarus es, & disciplinis scholarum vacuus, ideo arcana caelestia cognosces? Immo & ob id non cognosces. Nam & nos multis annis, & indefesso studio in disciplinas

Philosophorum incumbimus, & eis quali ancillis disponimur, vt tandem bene parati ea, quae Dei sunt, attingamus. Scimus etiam, innumerabiles huius tempestatis haereticos à via veritatis errasse, quia postquam nescio quas quisquillas vanæ eloquentiae deorarunt, auri sunt in abecia diuinorum irumpere, & absque Philosophia, & scholastica doctrina notione mysteria scripturae tractare. Et quomodo tu creis: Quia ignarus sum; diuina cognoscant, quia idiota sum, mysteria vix sapientibus nota peradam? Verum dico, inquit, quia non à me, sed à Spiritu Domini doctus & incitatus dico: Quoniam humilis sum, quoniam me ignatum scio, ideo ingrediar, ideo conseqnar, ideo voluntatem Domini sciam, vt me sua opera magnifica doceat, vt meum os ad narrandam suam iustitiam, & fidelitatem aperiat: quia ille humiles erudit, superbos autem & inflatos excaecat. Moses ducatum populi Israelitici detrectauit, & tamen visionem Domini concepit. Si inueni gratiam, ait, in conspectu tuo, ostende mihi faciem tuam. Quid est hoc, magne Moses? Deum videre, ipsum alloqui, & cum illo conuersari aude, & hominibus impetare non aude? Quodnam maius est, an homines gubernare, an Deum, cuius aspectus omni viuenti negatus est, facie ad faciem in vita mortali conspiceret? Ego, inquit, hominibus impetare non metuo, Pharaoni resistere, & populum ab eius dura seruitute liberare non timeo, sed tanquam humilitate donatus, honorem fugio, & auram popularem extimesco. At à Domino ad populum regendum adactus, tantum abest vt robur mentis ad gubernationem non habeam, quod potius maiora & sublimiora, sed humilitati minime contraria proco. Geodeon etiam de se ipso humiliter sentiens, ducis nomen & munus subire noluit. Vnde Angelo dicenti sibi: Vade in hac fortitudine tua, & liberabis Israel de manu Madian: scito quod miserim te. Respondit: Obsecro mi Domine, in quo liberabo Israel, ecce familia mea infima est in Manasse. At postquam audiuit: Ego ero tecum, & diuini adiutorij signum accepit, quid non fecit, quas strages in hostes non exercuit, in quo non Madianitas superauit? Est quod humilitas magna potest, & homini impossibilia aude, quia mansum Domini, cui omnia possibilia sunt, adiuantem persentit. Est quod humiles dicunt: Hi, scilicet superbi, in carribus, & hi in equis; nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus. Illi obligati sunt, sua nempe superbia ligati, suaque temeritate compediti, & ceciderunt: nos autem humilitate [surreximus,] & ad magna [ereciti sumus.]

Humilitas ergo non tollit robur, sed auget ad magna faciendā, quia Dominus humilibus vires & fortitudinem ad laborandum addit, illis scilicet, qui non in se, sed in ipso Domino gloriantur, eumque autorem bonorum omnium confitentur. Quare Augustinus optime, & sapienter iustorum exaltationem humilitati eorum tribuit. Humilis autem, inquit, vltimum se iudicat, & blando vultu terram intuens coram Deo eminens apparet, & cum omnia fecerit, dicit, seruus inutilis sum, & se nihil fecisse testatur. Et Deus divulgat opera ipsius, & profert in medium, mirificatque facta ipsius, & exultat, & clarum facit eum, & in tempore precum suarum, quod postulat, impetrare potest apud Deum. Hæc, & his similia sola humilitas obtinet apud Deum, quia ipsa est sessio, & delectabile cubile Domini nostri Iesu Christi, qui ait: Super quem requiescam, nisi super humilem & quietum? Hæc

Exod. 32. 13.

Judic. 6. 14. 15. 16.

Psal. 129. 8.

Aug. lib. de salutar. document. c. 31. 607. 4.

A ille. Tu ergo, ô iuste, qui ad res magnas & sublimes aspiras; qui cupis non in infinitis, sed in supremis occupari; & labores mirabiles adoriri; humilitatem in primis habere curato, quia ad hæc faciendā & præstanda fulciaris; si humilis es, nunquam inanes honores ambabis, nunquam negotiis supra facultatem tuam pad quæ non vocatis, te ingeres. At Dominus tu recordabitur, ipse (si ita expedierit) te vocabit; ipse te è loco obscuro extrahet, & quasiuis ænitentem in loco sublimi constituet. Cui autem te humilem, id est; instrumentum apertissimum ad suam gloriam quarendam intenerit, pro te magna operabitur bona iustificabit, & superbos confundet, qui aspicient humilem ad magni momenti actiones electum, & se propter elationem contemptos atque relictos, non habebit in eis.

B **Omniū bonorum perfectiōnem ambulantibus, Humilitatem esse sectandam.**

CAPVT XII.

QUOD DOMINUM aliquam extituerit, ac edificare disponunt, primo fundamenta iaciunt, & de expensis ad edificationem necessariis cogitant, scientes, quod sine fundamento periculose edificij moles erigitur, & sine expensis non sine aspicientium risu ceptum opus omittitur. Humilitas autem (vt diximus) est vitæ spiritualis; ac totius perfectionis fundamentum; est thesaurus ditissimus, quo continentur abundantissima Dei auxilia humilibus prærogata, quibus domus cordis superbia dirutam, ac solo æquatam in pristinum splendorem innocentia restituumus. Ergo in vanum laborat, qui sine sollicita humilitatis cura hanc domum edificat. Nam vel nihil virtutis & sanctitatis acquirit, vel si quid acquiserit, manifestissima & citissima ruinae exponet, & tanquam expensis, & sumptibus vacuus à labore cessabit. Humilitas non minus animæ nostræ necessaria est quam corpori vestis & cibus, sine quibus temporis inlurias depellere, & vitam sustentare non potest. Magnus Ephraem inquit: Sicut corpus, sine calore, sine frigore obnoxium sit, vestimento indiget; ita & anima perpetuo humilitatis indumento habitique opus habet. Humilitas igitur indumentum est animæ, quæ in æstu prosperitatis nos protegit, & in frigore aduersitatis defendit. Sine illa nec iactantiam, aut inanem gloriam virtutes depradantem fugimus, nec ab ira & appetitu vindictæ liberamur. Quis in mediis laudibus, & prosperitatibus huius vitæ absque humilitate non inflatur? Quis in persecutionibus, & iniuriis sine humilitate non ira inflammatur, non pusillanimitate contrahitur, non impatientia discerpitur? Certè nullus. Quare constat, humilitatem esse vestem pulcherrimam, quæ huiusmodi iniurias vitiorum propulsat, & animam fouet, & ornat. O pulchram & splendidam vestem! quam Christus pulcher sponsus induit, quando Ecclesiam vxorem ducturus, & cum ea nuptias celebraturus aduenit. Si enim ad solennitate nuptiarum regis, splendidissimæ illi vestes præparantur, qualis erit splendor, qualis pulchritudo eius vestis, quæ non regi terreno ad thalamum procedenti parata est, sed ad vsum regis cælestis inuenta? De eo canit

Ephraem de vita spirituali ad vniuers. c. 64.